

Indeks wiarygodności ekonomicznej państwa

XIII Europejski Kongres Finansowy
2023, Sopot

EUROPEAN
FINANCIAL
CONGRESS

open ^{'23}
eues
economy
summit

Indeks wiarygodności ekonomicznej Polski (2022)

Autorzy indeksu

- **Adam Balcer** – dyrektor programowy, Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego
- **dr Bartłomiej Biga** – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- **prof. SGH dr hab. Agnieszka Chłoń-Domińczak** – prorektor ds. nauki, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- **dr Sławomir Dudek** – Prezes i główny ekonomista Instytutu Finansów Publicznych, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
- **dr Tomasz Geodecki** – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- **dr Jakub Głowacki** – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- **dr Maciej Grabowski** – Prezes Zarządu, Centrum Myśli Strategicznych
- **prof. dr hab. Jerzy Hausner** – Przewodniczący Rady Programowej OEEŚ, Fundacja GAP, koordynator projektu
- **prof. dr hab. Jacek Męcina** – Uniwersytet Warszawski, doradca zarządu Konfederacji Lewiatan
- **prof. dr hab. Leszek Pawłowicz** – Wiceprezes Zarządu, Centrum Myśli Strategicznych, Koordynator Europejskiego Kongresu Finansowego
- **dr Marta Penczar** – Kierownik Projektu EKF-Research, Centrum Myśli Strategicznych, Uniwersytet Gdański
- **prof. SGH dr hab. Andrzej Rzońca** – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Metodyka indeksu

Indeks WEP został w 2023 r. przygotowany w dwóch układach:

1. porównawczym z pozostałymi krajami Grupy Wyszehradzkiej (V4),
2. dla Polski w latach 2008–2022.

W obu ww. układach zastosowano tą samą metodę tworzenia indeksów, bazującą na standaryzacji według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \text{mediana}}{\text{odchylenie ćwiartkowe}}$$

Wykorzystane źródła danych: Eurostat, GUS, OECD i inne.

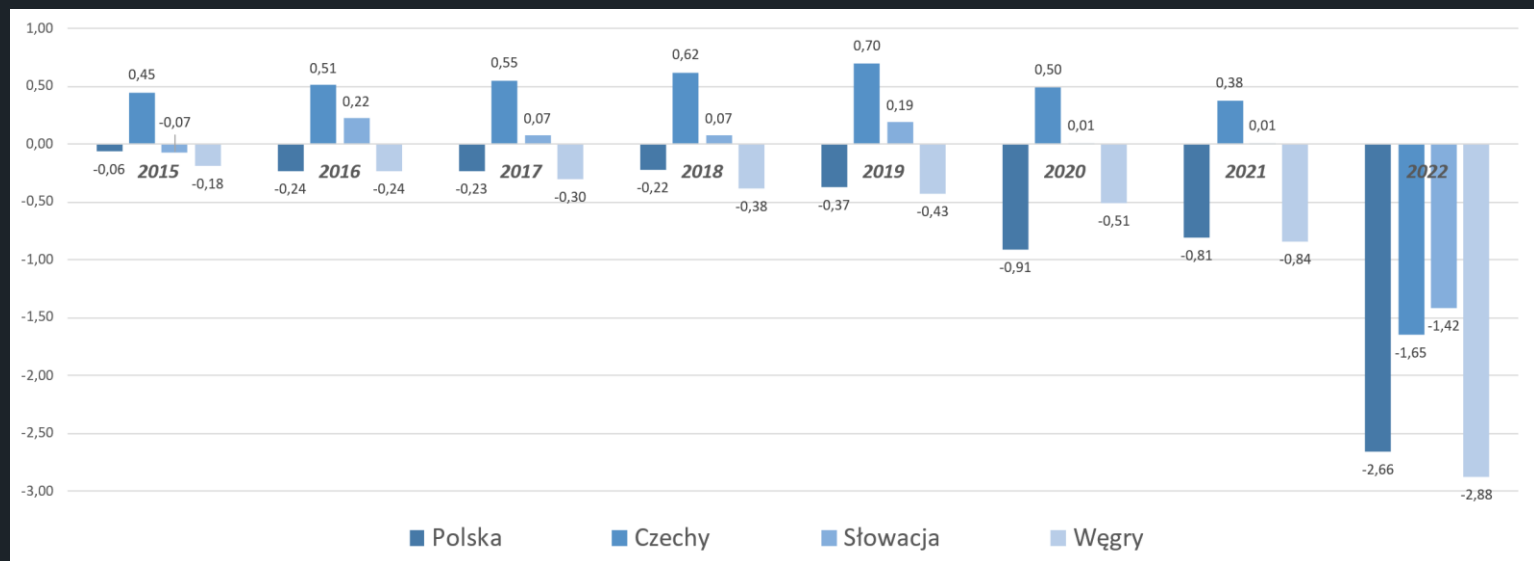
Obszary indeksu (V4)

I. Praworządność	10%	5 wskaźników
II. Swoboda działalności gospodarczej	10%	9 wskaźników
III. Wiarygodność finansów publicznych	20%	17 wskaźników
IV. Stabilność systemu finansowego	20%	9 wskaźników
V. Ochrona i bezpieczeństwo pracy	10%	10 wskaźników
VI. Jakość usług publicznych	10%	11 wskaźników
VII. Środowisko i klimat	10%	13 wskaźników
VIII. Respektowanie zobowiązań międzynarodowych	10%	7 wskaźników

Razem wykorzystano w obliczeniach **81 wskaźników**.

Indeks Wiarygodności Ekonomicznej Państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) 2023

WEP 2023 (V4)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	-0,06	-0,24	-0,23	-0,22	-0,37	-0,91	-0,81	-2,66
Czechy	0,45	0,51	0,55	0,62	0,70	0,50	0,38	-1,65
Słowacja	-0,07	0,22	0,07	0,07	0,19	0,01	0,01	-1,42
Węgry	-0,18	-0,24	-0,30	-0,38	-0,43	-0,51	-0,84	-2,88

*W tabelach z wynikami zastosowano metodę prezentacji wyników za pomocą mapy ciepła, gdzie odcień zielony oznacza podniesienie wiarygodności państwa, a czerwony jej obniżenie.

Wartości indeksów cząstkowych

I. Praworządność	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	0,49	0,38	-0,03	-0,39	-0,43	-0,94	-1,17	-1,05
Czechy	0,88	1,60	1,38	1,37	1,64	1,68	1,67	1,72
Słowacja	-1,37	-0,06	-0,06	-0,51	-0,51	-0,64	0,31	-0,02
Węgry	-1,43	-1,58	-2,20	-2,12	-2,17	-2,27	-2,44	-2,49

II. Swoboda dział. gospodarczej	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	1,12	1,17	1,03	0,87	0,65	0,73	0,06	0,17
Czechy	0,74	1,21	1,23	1,30	1,40	1,48	1,23	1,33
Słowacja	-0,90	-0,42	-0,59	-0,94	-0,60	-0,46	-0,54	-0,13
Węgry	-0,30	-0,58	-0,29	-0,04	-0,27	-0,03	0,05	0,30

Wartości indeksów cząstkowych

III. Wiarygodność finansów publicznych	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	-0,73	-1,03	-1,08	-0,91	-1,26	-3,17	-2,39	-3,65
Czechy	0,59	0,87	1,15	1,06	0,98	0,33	0,32	0,46
Słowacja	0,35	0,44	0,64	0,68	0,87	0,35	0,33	0,98
Węgry	-0,64	-0,38	-0,31	-0,21	-0,23	-0,63	-0,71	-1,28

IV. Stabilność systemu finansowego	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	0,85	0,68	0,46	0,21	-0,31	-1,05	-1,16	-9,61
Czechy	0,47	0,27	0,01	0,40	0,27	-0,34	-0,97	-11,27
Słowacja	0,14	0,29	-0,12	-0,39	-0,43	-0,44	-0,96	-8,66
Węgry	0,51	0,24	-0,60	-1,43	-1,51	-2,17	-2,56	-12,08

Wartości indeksów cząstkowych

V. Ochrona i bezpieczeństwo pracy	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	-1,48	-1,23	-1,06	-0,26	-0,26	-0,35	0,46	0,53
Czechy	0,63	0,86	1,12	0,94	1,09	0,86	1,07	1,12
Słowacja	-0,94	-0,79	-0,39	0,20	0,26	0,09	1,13	1,18
Węgry	-0,19	0,09	0,32	0,50	0,49	0,46	0,72	0,92

VI. Jakość usług publicznych	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	0,34	0,50	0,55	0,95	0,97	1,36	1,30	1,29
Czechy	0,03	0,10	0,10	0,20	0,29	0,81	0,84	0,83
Słowacja	-0,39	-0,15	-1,10	-0,40	-0,36	-0,01	-0,03	0,01
Węgry	-0,84	-0,12	-0,40	0,20	0,33	0,74	0,72	0,75

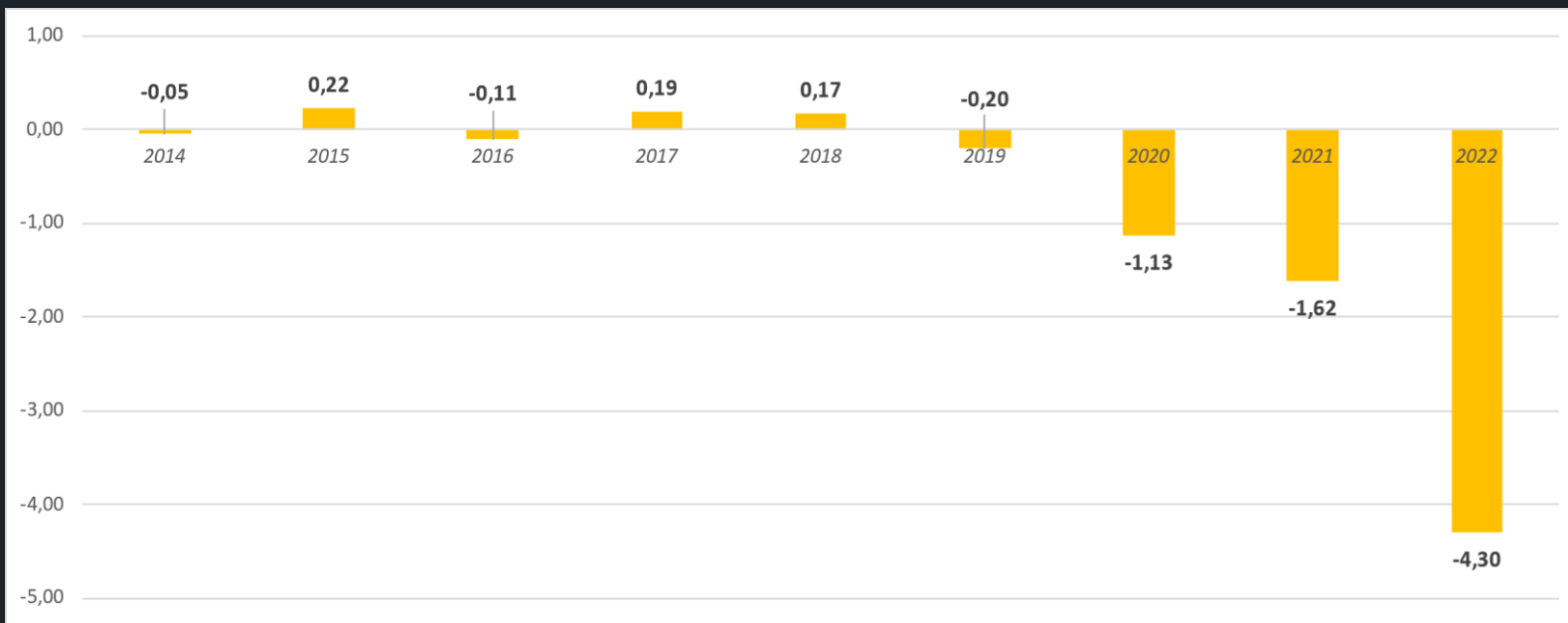
Wartości indeksów cząstkowych

VII. Środowisko i klimat	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	-0,79	-1,04	-1,34	-1,00	-0,48	-0,55
Czechy	-0,75	-0,76	-1,03	-0,93	-0,55	-0,46
Słowacja	1,22	1,17	0,98	0,88	1,23	1,12
Węgry	2,01	2,08	1,85	1,96	2,13	2,06

VIII. Respektowanie zobow. międzynarod.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	-0,51	-1,45	-0,23	-1,03	-1,03	-0,87	-1,69	-1,01
Czechy	0,81	-0,18	0,37	0,39	0,61	0,60	0,25	0,12
Słowacja	0,70	0,99	0,83	0,91	0,98	0,17	0,49	0,14
Węgry	-0,82	-1,96	-0,51	-1,06	-1,31	-0,50	-0,89	-1,51

Indeks Wiarygodności Ekonomicznej Polski 2023 (obliczony według metodyki stosowanej w roku 2022)

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
-0,05	0,22	-0,11	0,19	0,17	-0,20	-1,13	-1,62	-4,30

Indeks Wiarygodności Ekonomicznej Polski 2023 (obliczony według metodyki stosowanej w roku 2022)

Obszar: Wiarygodność finansów publicznych

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
RAZEM	-0,07	-0,03	-0,37	-0,15	-0,07	-0,25	-1,21	-1,39	-2,41
I. Percepcja wiarygodności fiskalnej przez rynki finansowe	0,51	0,67	-1,23	-1,19	-0,68	0,34	0,92	0,80	-2,01
II. Stan finansów publicznych	-0,38	0,13	-0,07	0,32	0,62	0,80	-0,86	0,13	0,15
III. Jakość reguł fiskalnych, jakość / przejrzystość / dezintegracja systemu FP	-0,59	-0,20	0,31	0,30	0,53	-1,02	-4,92	-6,03	-7,42
IV. Jakość, przejrzystość systemu podatkowego	0,17	-0,71	-0,49	-0,01	-0,74	-1,13	0,04	-0,48	-0,35

Indeks Wiarygodności Ekonomicznej Polski 2023 (obliczony według metodyki stosowanej w roku 2022)

Obszar: Stabilność systemu finansowego

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
RAZEM	0,53	0,49	0,34	0,49	-0,10	-1,52	-1,06	-1,88	-9,95
I. Bezpośrednia ocena wiarygodności	-0,18	0,00	0,82	1,77	0,64	-3,18	0,41	-1,36	-7,91
II. Przybliżone miary wiarygodności	1,41	1,41	0,87	-0,16	-0,53	-0,86	-1,45	-2,38	-2,38
III. Zagrożenia dla wiarygodności państwa w obszarze stabilności pieniądza	0,11	0,60	-0,20	0,64	0,09	-0,83	-2,09	-3,27	-27,34
III. Zagrożenia dla wiarygodności państwa w obszarze stabilności systemu finansowego	0,76	-0,04	-0,14	-0,28	-0,62	-1,19	-1,10	-0,50	-2,16

open '23
eyes
economy
summit

▶ **Wiarygodność ekonomiczna
państwa w obszarze finansów
publicznych**

dr Sławomir Dudek

**XIII Europejski Kongres Finansowy
2023, Sopot**

Wiarygodność finansów publicznych – obszary

Percepcja wiarygodności fiskalnej przez rynki finansowe

- Uśredniony rating kredytowy kraju z trzech najważniejszych agencji ratingowych
- 5 letnie kontrakty CDS
- Spread długookresowej stopy procentowej (do Niemiec)

Stan finansów publicznych Kryteria fiskalne

- Dług publiczny - %PKB
- Wynik nominalny - %PKB
- Wynik strukturalny - %PKB
- Wypełnianie reguł fiskalnych (KE)
 - Deficyt nominalny 3%
 - Deficyt strukturalny 1%
 - Dług 60%
 - Reguła wydatkowa

Jakość reguł fiskalnych, jakość i przejrzystość systemu finansów publicznych

- Indeks zakresu i konstrukcji reguł fiskalnych
- Wskaźnik średniookresowych ram budżetowych
- Wskaźnik zakresu i siły rady fiskalnej
- Dług poza kontrolą parlamentu - indyktor - %długu
- Różnica deficytu krajowego vs deficyt wg metodologii EU (budżet centralny)
- Obligacje zamiast dotacji - % długu

Przejrzystość, przewidywalność, skomplikowanie i efektywność systemu danin publicznych

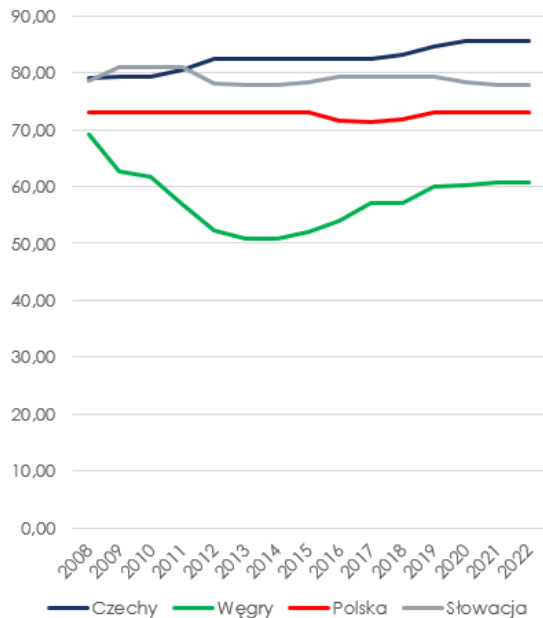
- International Tax Competitiveness Index (Tax Foundation)
- Tax complexity index (www.taxcomplexity.org)
- Barometr Prawa - Grant Thornton - prawo podatkowe

Obszar dodatkowy (tylko PL)

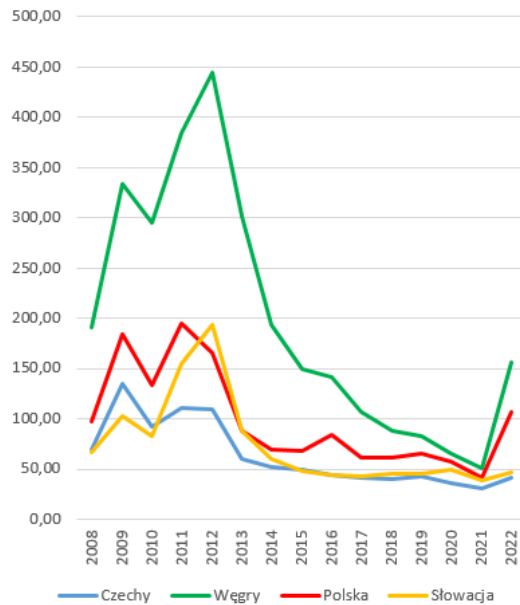
- Indeks Lokalnej Autonomii Finansowej

Percepcja wiarygodności fiskalnej przez rynki finansowe: stabilnie w latach 2020–21, istotne pogorszenie w 2022

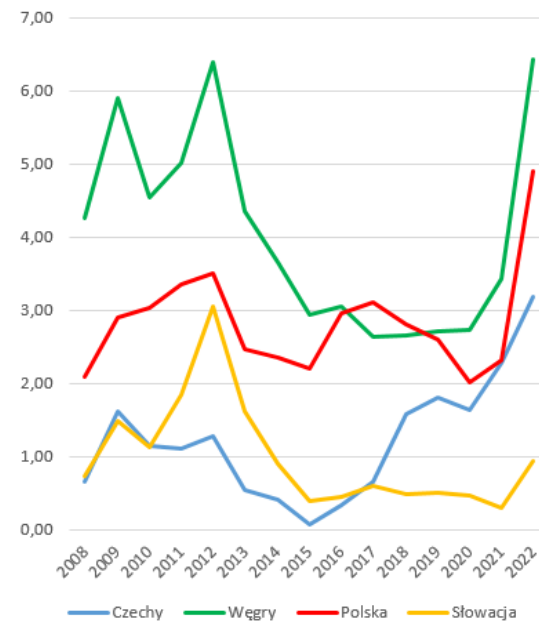
Uśredniony rating kredytowy

CDS

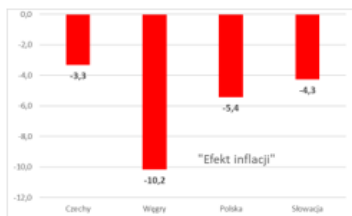
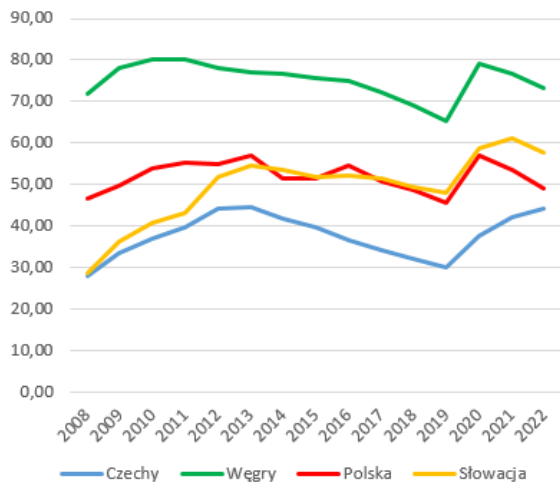

Spread – 5Y

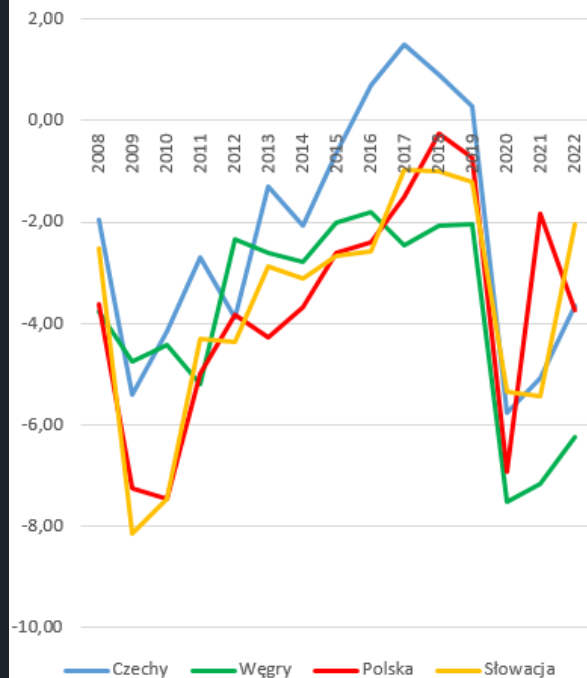

Pogorszenie stanu finansów w 2020, w 2021 po-pandemiczne odbicie, ale na krótko, 2022 wzrost deficytu

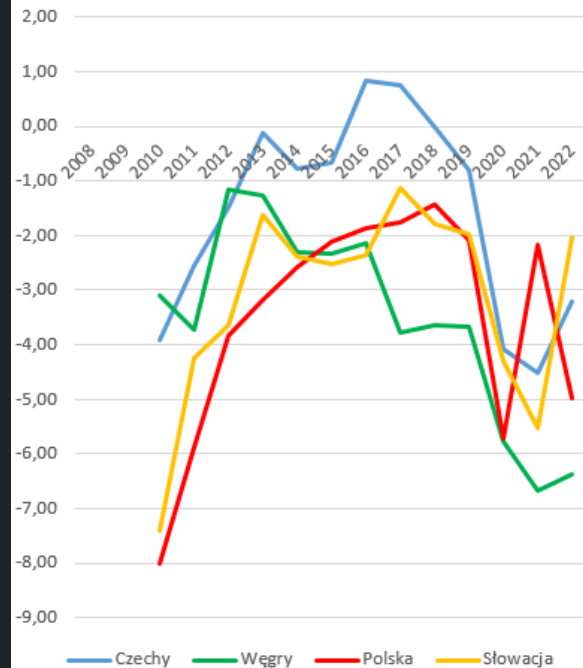
Dług (%PKB)

Deficyt (%PKB)

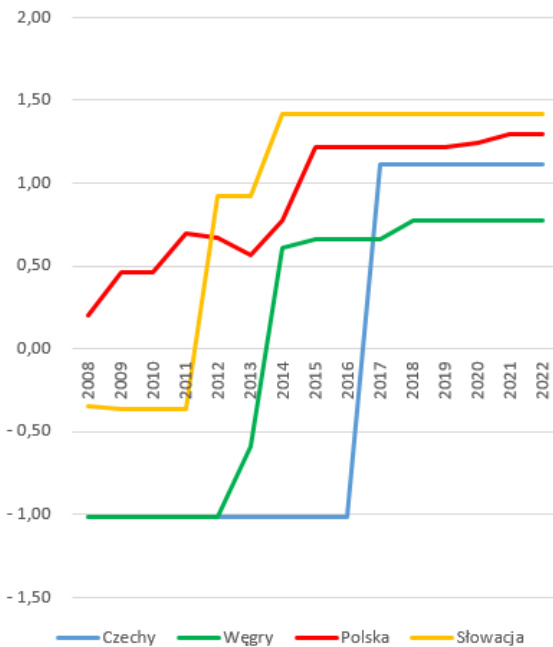

Deficyt strukturalny (%PKB)

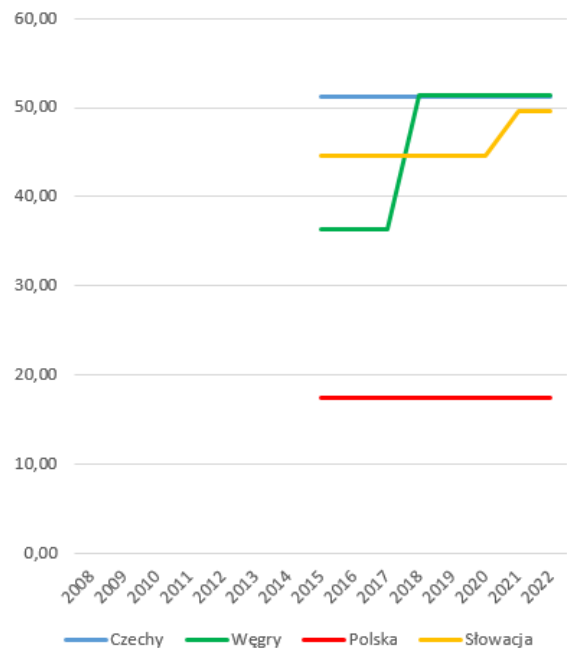

Jakość, konstrukcja ram fiskalnych

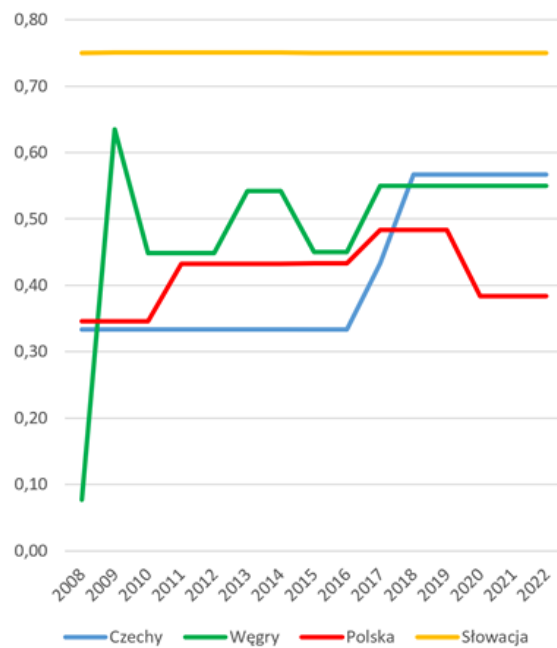
Indeks zakresu i konstrukcji reguł fiskalnych

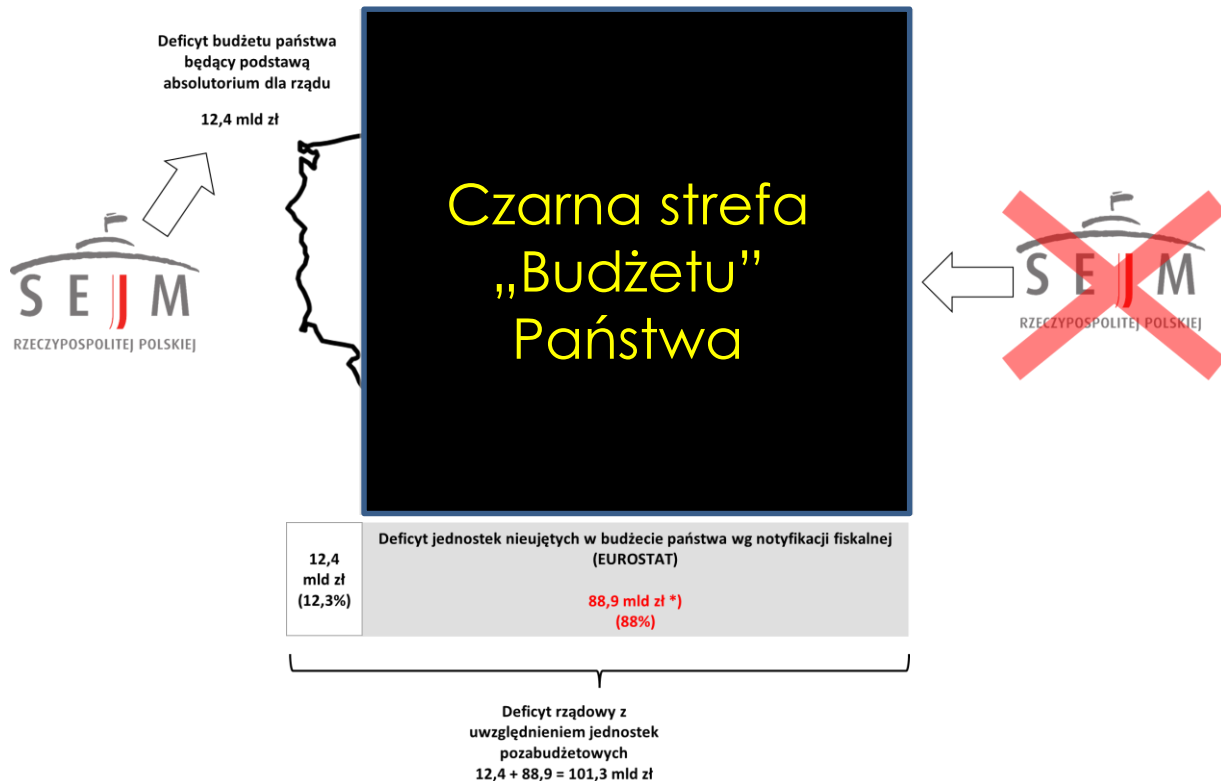
Wskaźnik zakresu i siły rady fiskalnej

Wskaźnik średniookresowych ram budżetowych

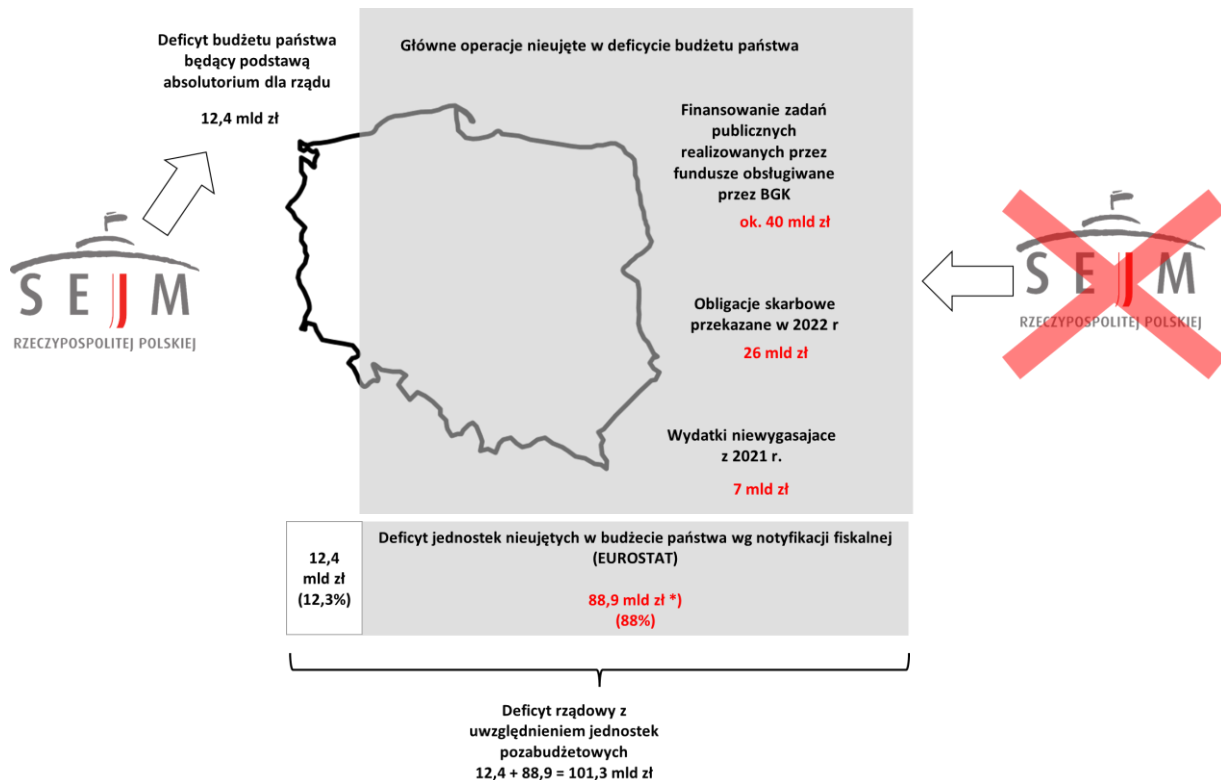

Nieprzejrzystość finansów publicznych, dezintegracja budżetu, kreatywna księgowość jest ogromna.
NIK: „zasadne jest przywrócenie budżetowi państwa odpowiedniej rangi”

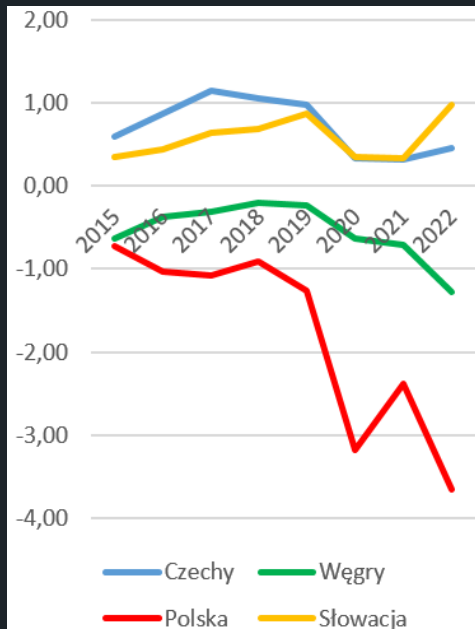

Nieprzejrzystość finansów publicznych, dezintegracja budżetu, kreatywna księgowość jest ogromna.

NIK: „zasadne jest przywrócenie budżetowi państwa odpowiedniej rangi”

Wiarygodność ekonomiczna państwa w obszarze finansów publicznych osiągnęła w ostatnich latach najniższy poziom w okresie analizy

Ogółem	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Czechy								0,59	0,87	1,15	1,06	0,98	0,33	0,32	0,46
Węgry								-0,64	-0,38	-0,31	-0,21	-0,23	-0,63	-0,71	-1,28
Polska								-0,73	-1,03	-1,08	-0,91	-1,26	-3,17	-2,39	-3,65
Słowacja								0,35	0,44	0,64	0,68	0,87	0,35	0,33	0,98

Percepcja wiarygodności fiskalnej przez rynki	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Czechy	0,78	0,01	0,48	0,42	0,51	1,10	1,20	1,32	1,28	1,20	0,96	0,96	1,14	0,98	0,61
Węgry	-1,86	-3,84	-3,20	-4,30	-5,47	-3,88	-2,86	-2,24	-2,09	-1,51	-1,38	-1,18	-1,04	-1,13	-2,83
Polska	-0,27	-1,15	-0,83	-1,37	-1,21	-0,31	-0,14	-0,08	-0,53	-0,42	-0,30	-0,19	0,05	0,07	-1,21
Słowacja	0,74	0,39	0,65	-0,09	-0,95	0,25	0,68	0,97	1,04	1,01	1,02	1,02	0,93	1,03	0,78

Stan finansów publicznych	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Czechy	0,99	-0,07	0,09	0,74	0,46	1,40	1,16	1,46	2,17	2,39	2,07	1,81	-1,18	-0,95	0,22
Węgry	-0,37	-0,30	-1,18	-1,73	0,31	0,28	-0,24	-0,59	-0,26	-0,81	-0,39	-0,39	-2,85	-2,66	-1,93
Polska	-0,09	-0,93	-2,14	-0,62	-0,08	-0,29	0,07	0,37	0,10	0,38	0,74	0,44	-2,26	0,96	-1,06
Słowacja	0,83	-0,95	-1,52	0,09	-0,22	0,63	-0,20	-0,12	0,04	1,20	0,40	0,38	-1,54	-1,94	0,94

Jakość reguł fiskalnych	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Czechy	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50	-0,62	-0,62	0,14	0,33	0,33	0,43	0,43	0,40
Węgry	-1,99	-1,48	-1,30	-2,13	-1,49	-0,87	-1,08	-0,51	-0,09	0,02	0,32	0,38	1,12	0,72	-0,54
Polska	-1,30	-2,52	-2,38	-2,91	-2,86	-2,88	-3,19	-2,06	-1,91	-1,87	-1,91	-3,62	-8,75	-8,73	-10,46
Słowacja	-0,70	-0,70	-0,70	-0,70	-0,33	-0,33	-0,19	0,58	0,58	0,58	0,58	0,68	0,71	0,90	0,93

Przejrzystość i skomplikowanie systemu podatkowego	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Czechy								0,21	0,63	0,88	0,87	0,81	0,93	0,82	0,60
Węgry								0,78	0,92	1,06	0,63	0,27	0,25	0,22	0,19
Polska								-1,15	-1,76	-2,42	-2,15	-1,68	-1,74	-1,84	-1,86
Słowacja								-0,03	0,12	-0,22	0,73	1,38	1,29	1,33	1,26

open '23
eyes
economy
summit

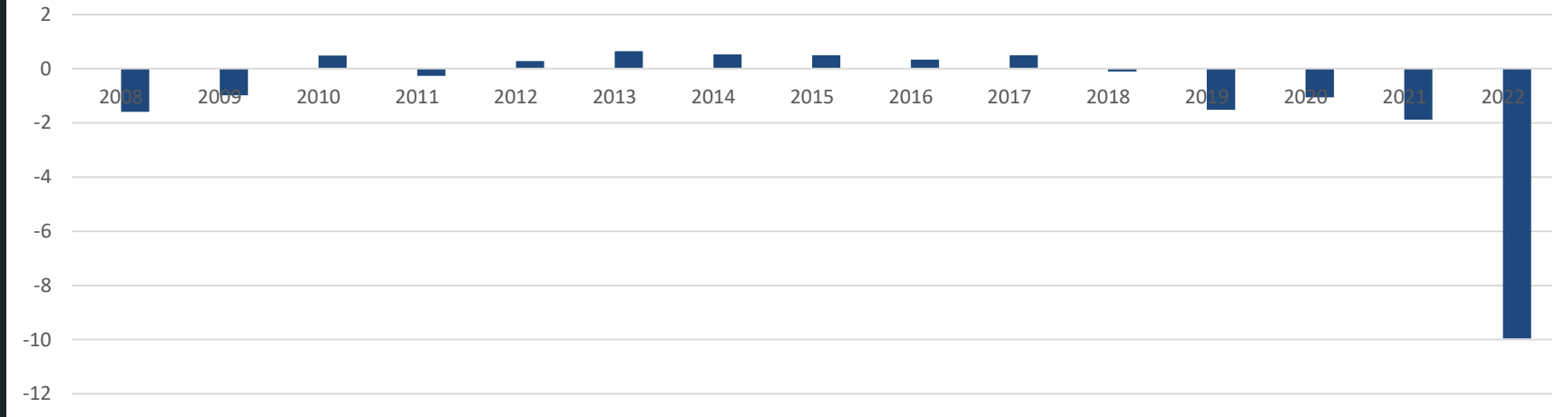
▶ **Wiarygodność ekonomiczna
państwa w obszarze stabilności
pieniądza i systemu finansowego**

Prof. dr hab. Andrzej Rzońca

**XIII Europejski Kongres Finansowy
2023, Sopot**

WEP W OBSZARZE STABILNOŚCI PIENIĄDZA I SYSTEMU FINANSOWEGO MIERZONY WEDLE DOKŁADNIE TAKIEJ SAMEJ METODYKI JAK PRZED ROKIEM WSKAZUJE NA DALSZY GŁĘBOKI SPADEK WIARYGODNOŚCI

WEP w obszarze stabilności pieniądza i systemu finansowego

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bezpośredni pomiar	-0,49	-1,75	0,64	0,14	0,14	0,00	-0,18	0,00	0,82	1,77	0,64	-3,18	0,41	-1,36	-7,91
przybliżony pomiar	0,00	0,74	0,48	0,50	1,16	1,23	1,41	1,41	0,87	-0,16	-0,53	-0,86	-1,45	-2,38	-2,38
zagrożenia dla stabilności pieniądza	-2,45	-0,57	0,15	-0,76	-0,37	-0,10	0,11	0,60	-0,20	0,64	0,09	-0,83	-2,09	-3,27	-27,34
zagrożenia dla stabilności systemu fin.	-3,41	-2,33	0,68	-0,92	0,19	1,47	0,76	-0,04	-0,14	-0,28	-0,62	-1,19	-1,10	-0,50	-2,16
INDEKS ŁĄCZNI	-1,59	-0,98	0,49	-0,26	0,28	0,65	0,53	0,49	0,34	0,49	-0,10	-1,52	-1,06	-1,88	-9,95

WEP W OBSZARZE STABILNOŚCI PIENIĄDZA I SYSTEMU FINANSOWEGO W UJĘCIU MIĘDZYNARODOWYM OCENIAMY W TRZECH, A NIE CZTERECH WYMIARACH ZA POMOCĄ 9, A NIE 11 WSKAŹNIKÓW

Wymiar bezpośredni

- odsetek ankietowanych negatywnie oceniających działalność NBP

Wymiar pośredni

- oczekiwania inflacyjne gospodarstw
- udziału gotówki w podaży pieniądza M3

Zagrożenia dla stabilności pieniądza

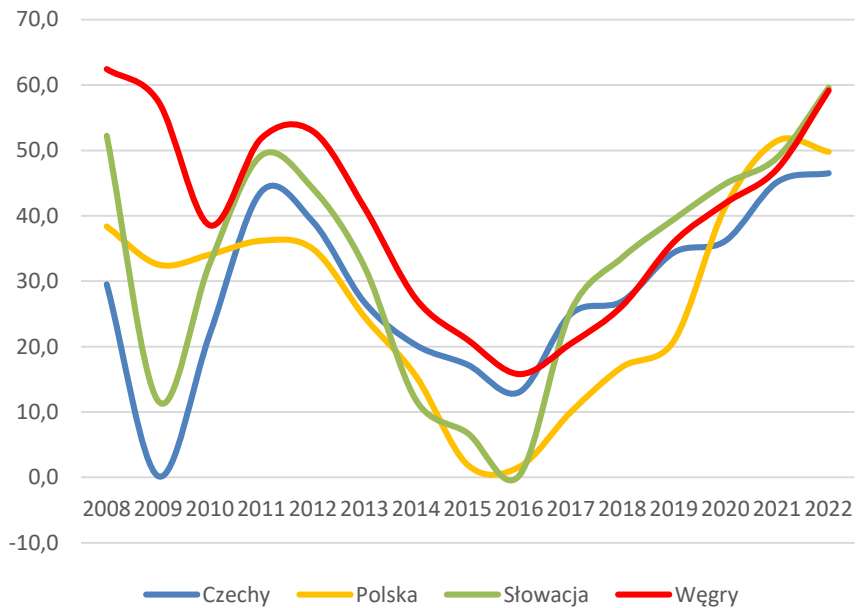
- zmienność inflacji netto (lub zbliżonej)
- kwadrat odchylenia inflacji powyżej celu inflacyjnego
- kwadrat luki popytowej
- kwadrat odchylenia dynamiki podaży pieniądza od dynamiki produktu potencjalnego powiększonej o cel inflacyjny

Zagrożenia dla stabilności sektora finansowego

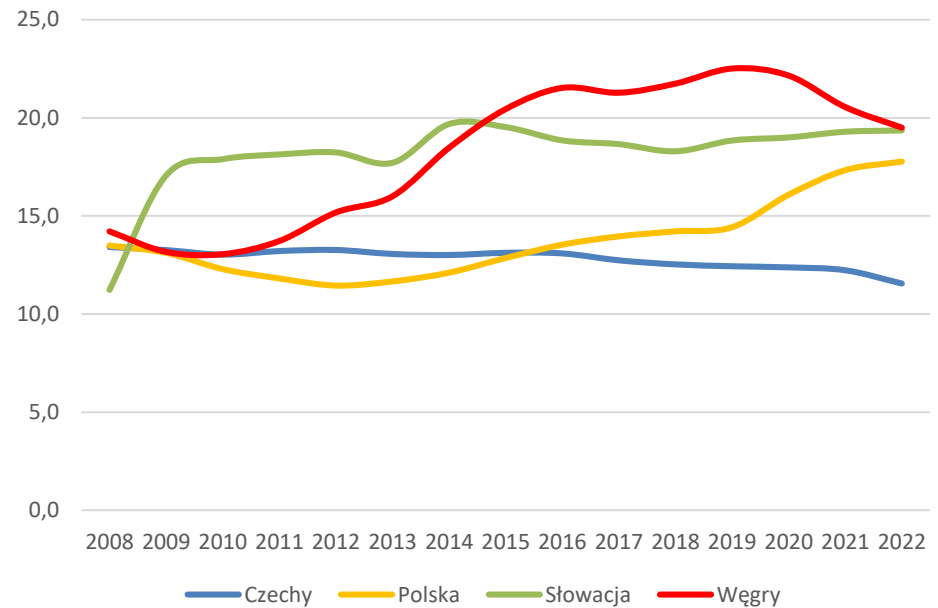
- dynamika kredytów dla sektora niefinansowego w porównaniu do dynamiki produktu potencjalnego powiększonej o cel inflacyjny
- udział należności od sektora rządowego i samorządowego w aktywach banków
- odchylenie realnej stopy procentowej od naturalnej
- cena do wartości księgowej banków dla indeksów giełdowych

WE WSZYSTKICH KRAJACH NASZEGO REGIONU PAŃSTWO MIAŁO PROBLEM Z USTABILIZOWANIEM OCZEKIWAŃ INFLACYJNYCH. UDAŁO SIĘ NATOMIAST WYHAMOWAĆ ZASTĘPOWANIE DEPOZYTÓW GOTÓWKĄ

Oczekiwania inflacyjne gospodarstw

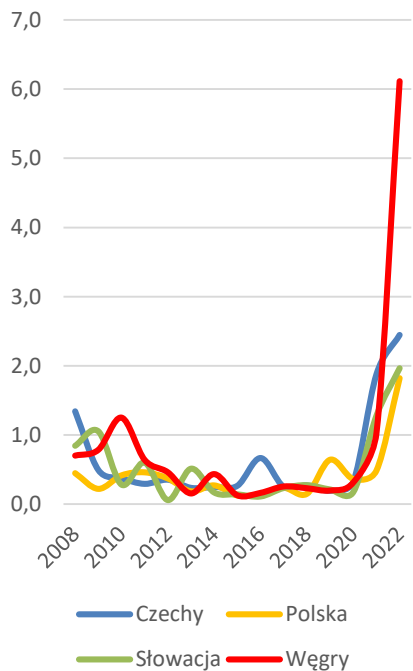

Udział gótówki w podaży pieniądza M3

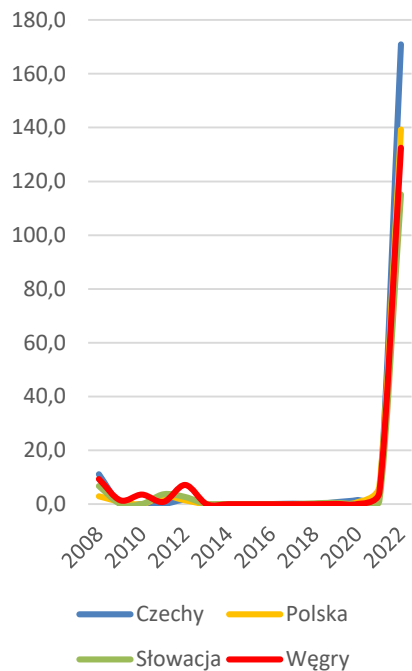

ZAGROŻENIA DLA STABILNOŚCI CEN NIE USTĄPIŁY, JAKKOLWIEK PRESJA NA INFLACJĘ OD STRONY POPYTU WYGASA. HAMUJE TEŻ DYNAMIKA PODAŻY PIENIĄDZA

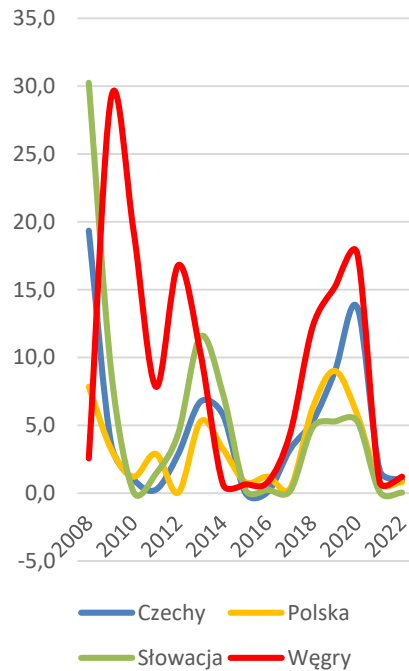
Zmienność inflacji bazowej

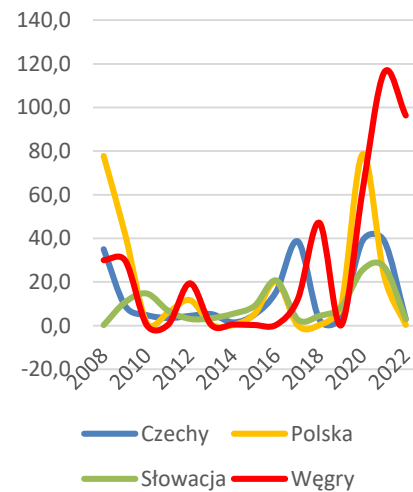
Kwadrat odchylenia inflacji powyżej celu

Kwadrat luki popytowej

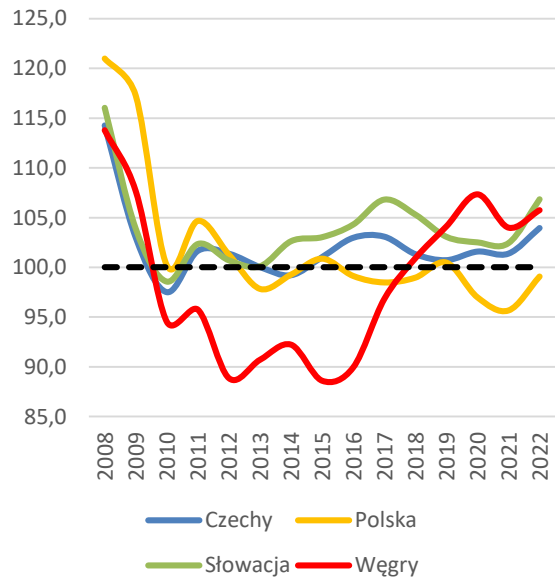

Kwadrat odchylenia dynamiki podaży pieniądza od dynamiki potencjału powiększonej o cel inflacyjny

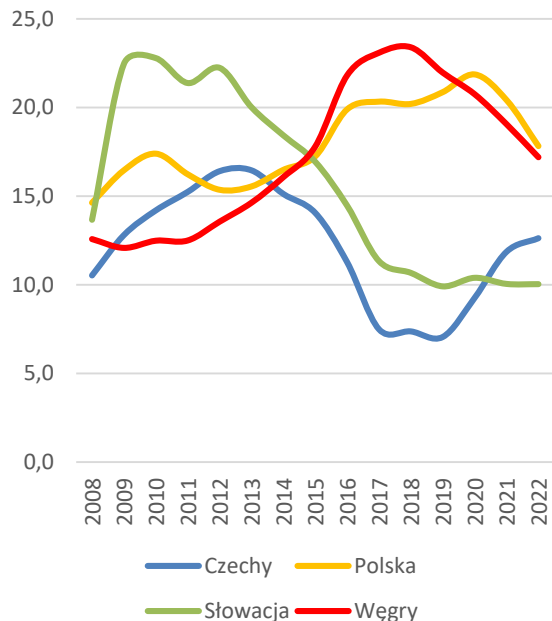

GŁĘBOKO UJEMNE REALNE STOPY PROCENTOWE NIE SPRZYJAJĄ STABILNOŚCI SYSTEMU FINANSOWEGO. W POLSCE I NA WĘGRZACH PROBLEMEM SĄ TEŻ SILNE POWIĄZANIA MIĘDZY BANKAMI A PAŃSTWEM

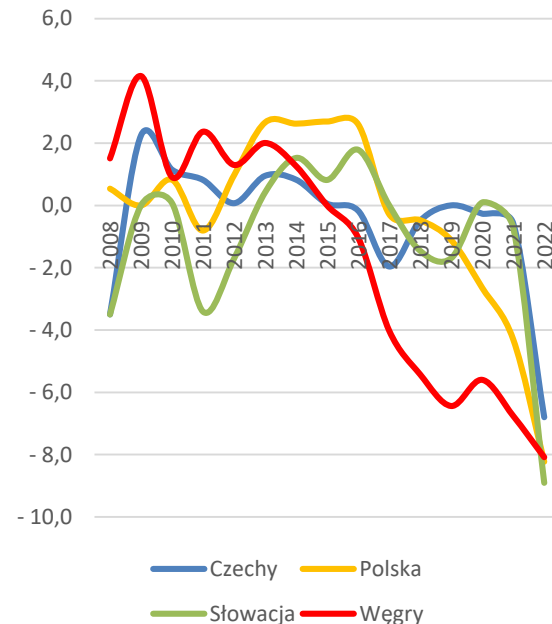
Dynamika kredytu w porównaniu do dynamiki potencjału powiększonej o cel inflacyjny

Udział należności od instytucji rządowych i samorządowych w aktywach banków

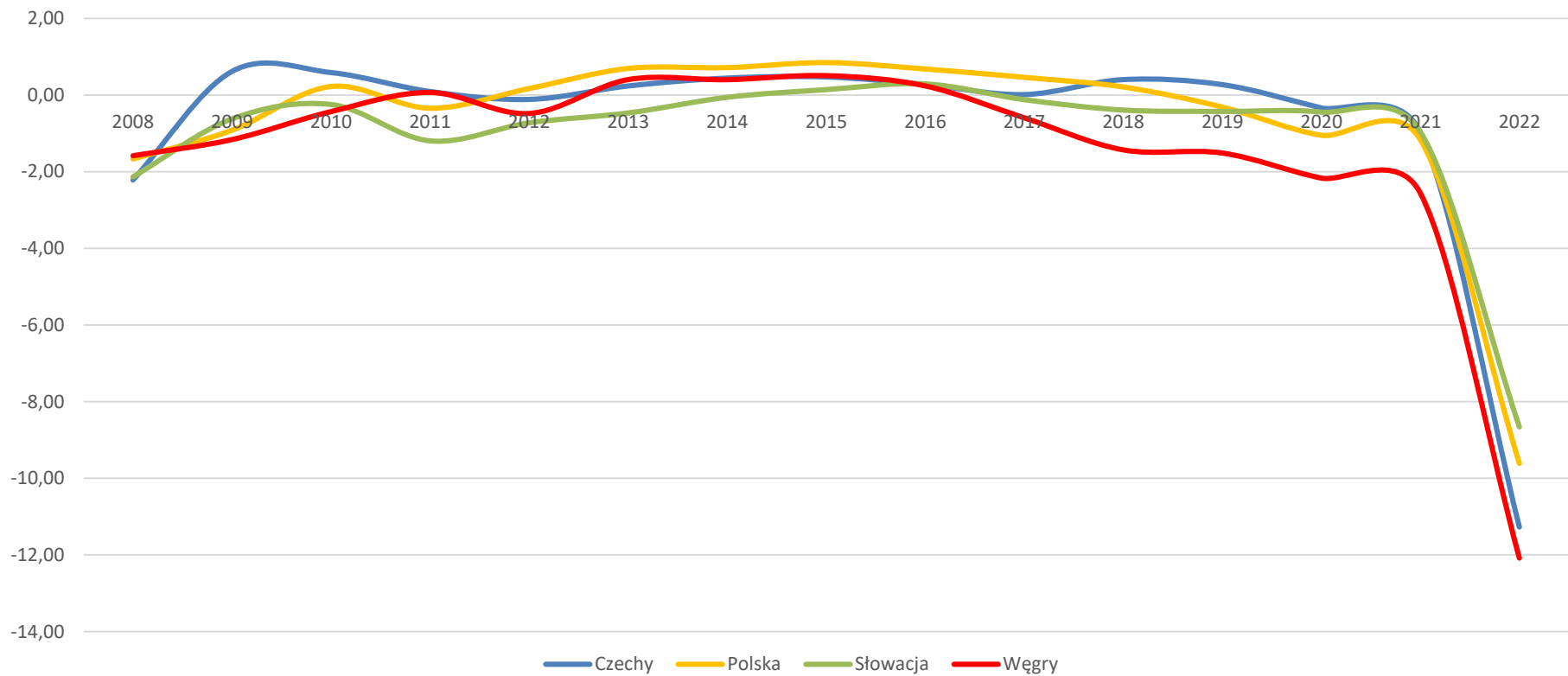

Odchylenie realnych stóp procentowych od naturalnej stopy procentowej

W CAŁYM REGIONIE WEP W OBSZARZE STABILNOŚCI PIENIĄDZA I SYSTEMU FINANSOWEGO W 2022 ROKU BYŁA NAJNIŻSZA OD POCZĄTKU POMIARU.

WEP w obszarze stabilności pieniądza i systemu finansowego

open '23
eyes
economy
summit

Indeks wiarygodności
ekonomicznej państwa

Wyniki badania jakościowego

dr Marta Penczar

XIII Europejski Kongres Finansowy
2023, Sopot

Metodologia i przebieg badania jakościowego

1

Identyfikacja zagrożeń dla wiarygodności ekonomicznej państwa w poszczególnych obszarach

111 ekspertów
325 wskazań zagrożeń dla 8 obszarów

2

Agregacja i opracowanie listy najważniejszych zagrożeń dla wiarygodności ekonomicznej państwa w poszczególnych obszarach

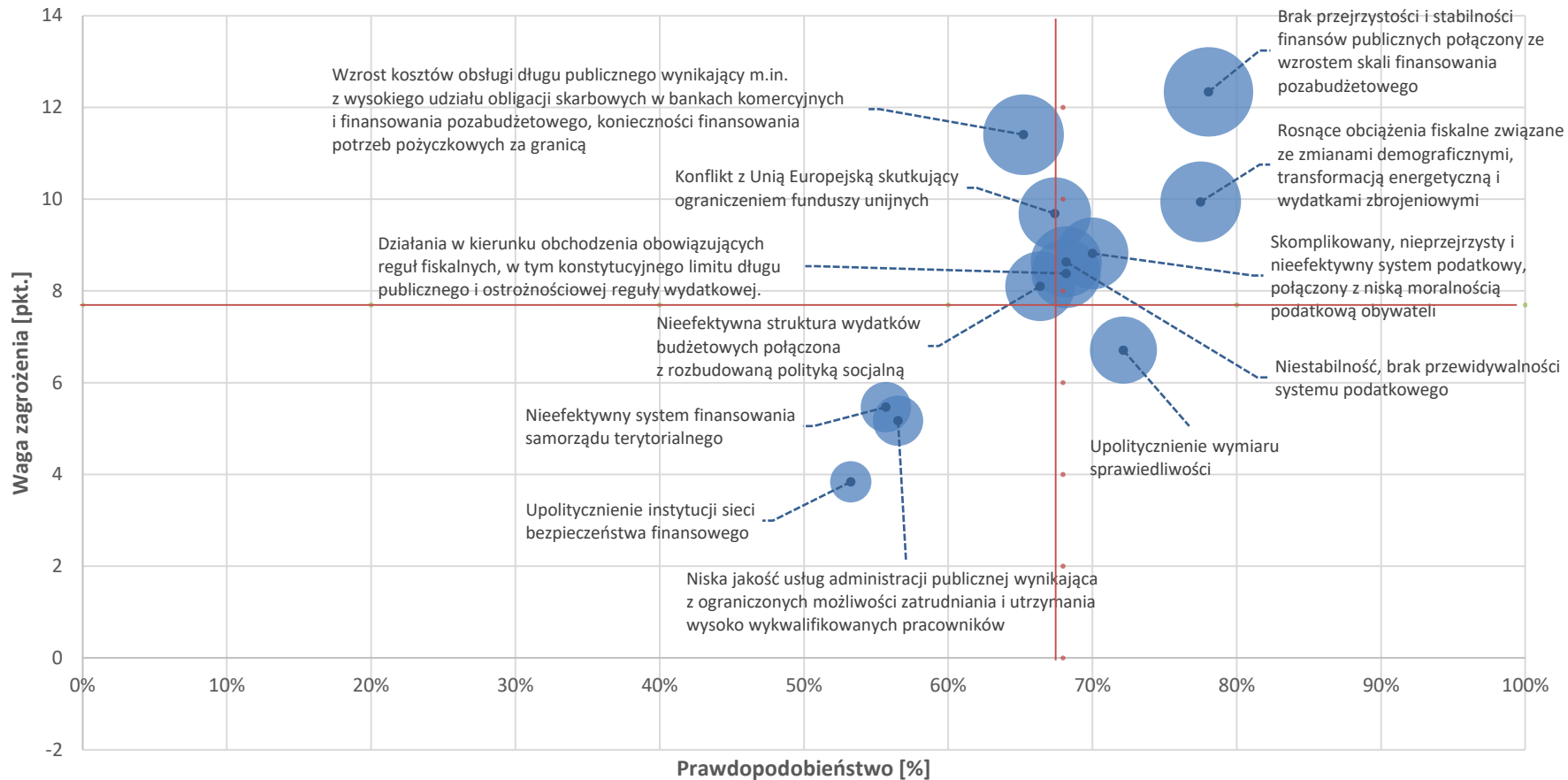
Praworządność i bezpieczeństwo obrotu gospodarczego	9
Swoboda działalności gospodarczej	10
Finanse publiczne – system podatkowy	12
Stabilność systemu finansowego i pieniądza	10
Ochrona i bezpieczeństwo pracy	13
Jakość usług publicznych i infrastruktury publicznej	15
Klimat i środowisko	15
Respektowanie zobowiązań międzynarodowych	12

3

Ocena wagi i prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożeń w poszczególnych obszarach

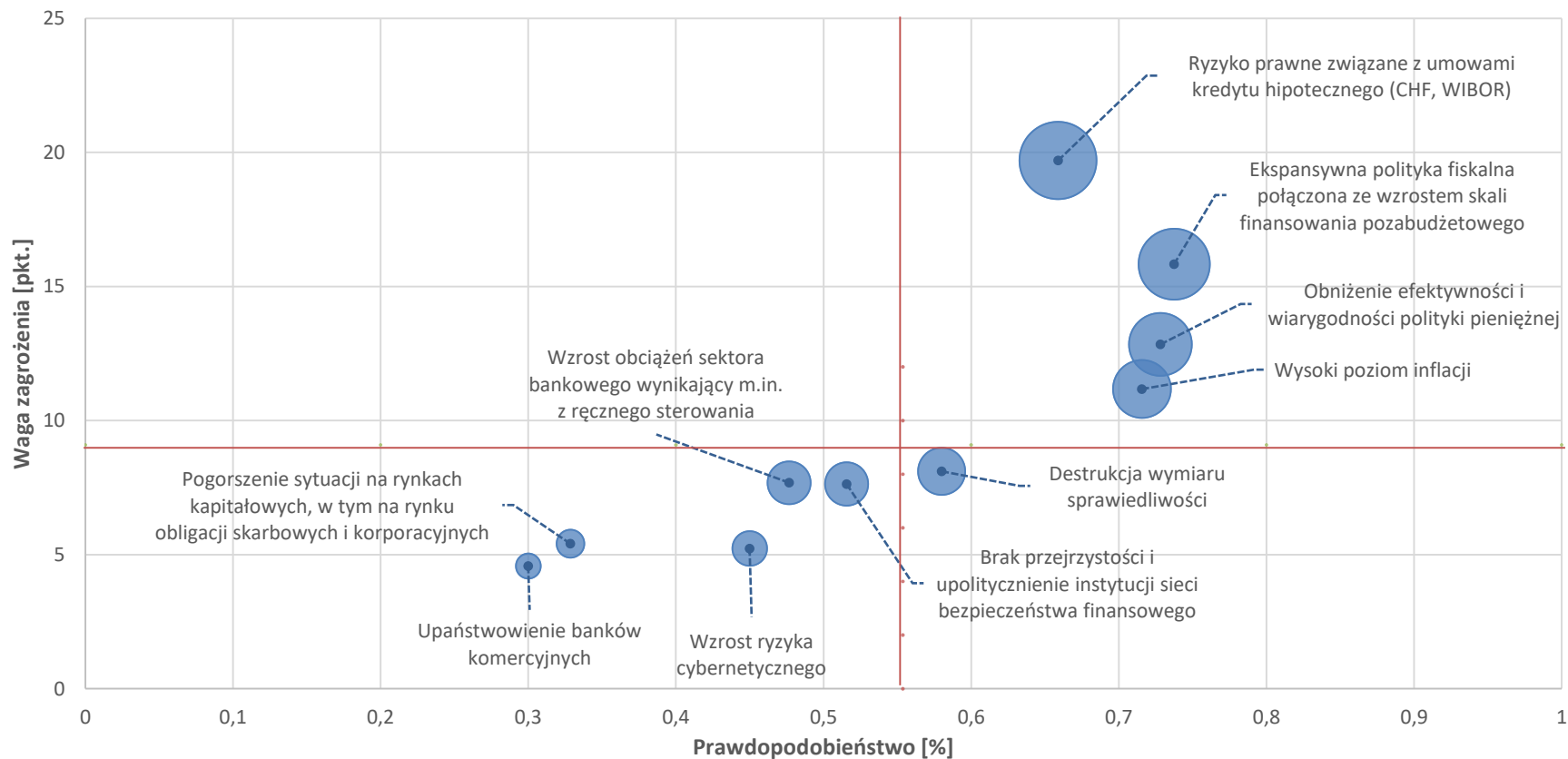
108 ekspertów

Finanse publiczne – system podatkowy (III)

*Wielkość kółka oznacza średnią ważoną iloczynu wagi i prawdopodobieństwa wystąpienia

Stabilność systemu finansowego i pieniądza (IV)

*Wielkość kółka oznacza średnią ważoną iloczynu wagi i prawdopodobieństwa wystąpienia

open '23
eyes
economy
summit

SEES
OEES

**GENERATOR
ENERGII
SPOŁECZNEJ**

**VIII MIĘDZYNARODOWY
KONGRES EKONOMII WARTOŚCI
OPEN EYES ECONOMY SUMMIT**

21-22 listopada 2023, ICE Kraków oraz online
www.kongres.oees.pl